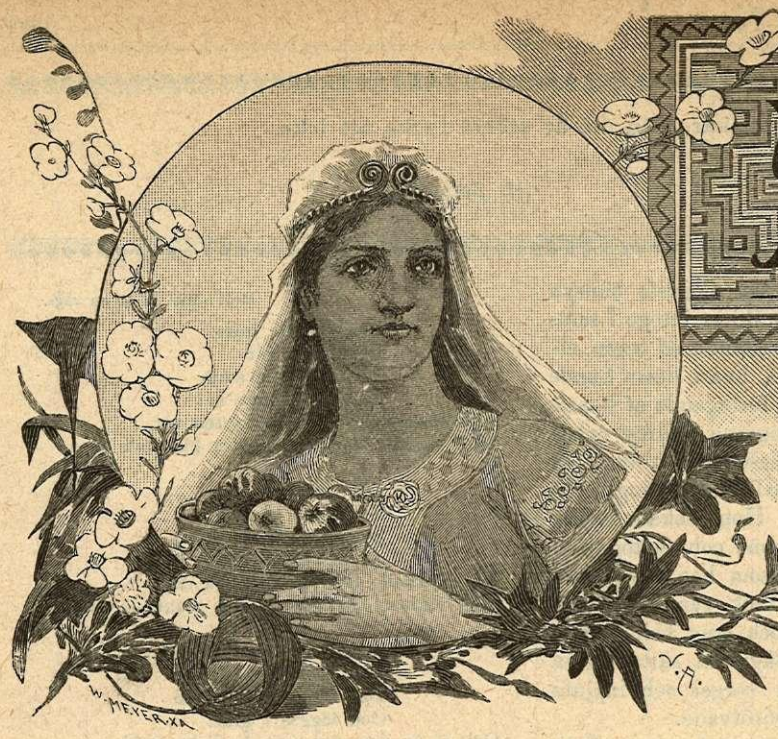

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET.

Stockholm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 21 (179) Fredagen den 22 maj 1891. 4:de årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 8: —
Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50
Idun ensam..... » 4: —

Byrå:
Hamngatan 16, 2½ tr.
(midt för Kungsträdgården.)
Prenumer. sker i *landsorten* å postanstalt, i *Stockholm* hos redaktion.

Redaktör och utgifvare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 10—11.
Allm. Telef. 6147.

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.

Lösnummerpris: 15 öre.
(vid kompletteringar).

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv.
Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.

Gustafva Nisbeth.

Ärade läsarinna! Är du nedtryckt af bekymmer, är du i saknad af det stöd ett godt föräldrahem skänker, är du hänvisad att äta det knappa bröd ett lågt betaladt arbete förskaffar dig, gör då bekantskap med *Gustafva Nisbeths* lefnadshistoria, och du skall lära känna en kvinna, som visste att under hårda dagar stå upprätt, som oaktadt ogynsamma förhållanden ej blott förvärfvade sig en oberoende ställning och odelad aktning, utan äfven bibehöll ett friskt lynne och en varm kärlek till sina medmänniskor. Är du åter ung och glad, ser du ännu lifvet endast i den lefvande vårens ljusa färger, tror du kanske ännu, att ungdomens och skönhetens triumfer höra till det bästa vår värld har att bjuda på, kasta äfven du en blick på denna kvinna, som aldrig smakat dessa triumfer, men som tagit hand om så många sådana där små muntra flickor, lärt dem förstå lifvets allvar, utan att förkväfva det ungdomliga hjärtats behof af glädje, och gjort dem till goda medborgarinnor och glada husmödrar. Ja, ärade läsarinna, vare sig du är yngre eller äldre, vare sig du intager en ringa eller en lysande ställning i samhället, skall du, om du blott har ett sinne öppet för det sanna och goda i lifvet, säkerligen känna dig dragen till den ädla kvinna, hvars bild Idun i dag för dig framställer, och hvars lefnadssaga väl skulle vara värd att skildras vida utförligare, än här kan ske.

Gustafva Nisbeth föddes d. 30 januari 1816. Hennes ungdom var rik på bittra erfarenheter, hvilka säkerligen skulle ha nedslagit och från början förkväft de goda anlagen hos hvarje mindre energisk natur än hennes.

Sina första studier gjorde hon i Upsala och sattes därefter i helpension i Stockholm. Hon erhöll sålunda en temligen god skolbildning, men var därefter hänvisad till sitt eget arbete för erhållande af sitt uppehälle. Till en början tjänstgjorde hon någon tid som lärarinna i Stockholm vid den skola hon nyss lemnat och vista-

Det är lycka, då man har allt, hvad man önskar, men det är större lycka att icke önska sig mera, än man har.

H. ZSCHOKKE.

des därefter flere år som guvernant i ett enskildt hus på landet. Först 1849 slog hon sig ned i Upsala och grundade där själf en skola af ytterst anspråkslösa dimensioner, endast 8 elever och ingen annan lärarinna än hon själf.

Skolan utvecklade sig endast så småningom, men så mycket mera harmoniskt och »Gustafva Nisbeths Flickskola» var från senare delen af femtitalet till den tid, våren 1874, då hon lemnade den, med all säkerhet en af de bästa flickskolor, som på den tiden funnos i vårt land, så väl med afseende på den undervisning, som där gafs, som med afseende på den allmänna uppfostran eleverna där erhöllo. Denna skola var också den tiden vida känd och mottog lärjungar från vidt skilda delar af Sverige. Under vårterminen 1874 räknade skolan 11 lärare, 10 lärarinnor och 112 lärjungar.

Orsakerna till den framgång, »Gustafva Nisbeths Flickskola» under den senare tiden vann, voro nog delvis att söka i en mängd gynsamma omständigheter, men utan tvifvel i främsta rummet hos föreståndarinnan själf. Säkerligen spelade dock hennes undervisningsskicklighet härvid, åtminstone under de senare åren, en jämförelsevis obetydlig rol. Sina kunskaper i skolämnena hade hon hufvudsakligen erhållit under trettiotalet och, oaktadt hon nog sedermera ökade dem, höllo dessa hennes kunskaper dock ej jämna steg med tidens fordringar. Hon hade också aldrig för studier beträdt utländsk mark. Därför undervisade hon på senare tider mest i de nedre klasserna, och äfven där torde hennes undervisning haft den stora betydelsen genom den personliga kännedom om lärjungarne, hon därunder förvärfvade sig. Men det är nog vid skötandet af en skola, likasom vid så många andra förhållanden i lifvet, så, att den tekniska utbildningen och de teoretiska kunskapernas omfång äro af vida mindre vikt än ett klart omdöme och karaktärens fasthet. Det var föreståndarinnans personlighet, som samlade omkring sig skickliga lärare och lät dem smälta tillsammans till ett konsekvent lärarekollegium, som med aldrig tröttadt intresse sökte skolans framgång och utveckling. Det var också hon, som vid frågor angående skolan, där hon fann, att hennes kunskaper ej räckte till, hade nog själfuppoffring att ställa sig själf i andra rummet och lemna afgörandet åt lärarkollegiet. Det var föreståndarinnan, som samlade omkring sig utmärkta lärarinnor, af hvilka de flesta förut genomgått skolan, och det var hon, som ingöt den anda af ordning, flärdlöshet och plikttrohet, som framför allt karaktäriserade denna skola. Hon ställde sig också i ett innerligt personligt förhållande till sina lärjungar och sökte lära känna ej blott deras anlag för studier, utan äfven deras karaktär samt därefter så vidt möjligt lämpa undervisningen och lärjungarnes behandling i öfrigt.

Ofta, särskildt i yngre dagar, torde hon nog vid tillrättavisningen äfven af mindre förseelser ha förefallit nog sträng, men hennes bestraffningar lemnade ej någon bitterhet kvar hos de unga, öfvertygade som de voro, att hon ville vara rättvis, och att hon vid deras behandling ej tog den ringaste hänsyn till den ställning, deras föräldrar intogo i samhället, eller till det förhållande af mera eller mindre intim vänskap, hvari dessa kunde stå till henne själf. Till förtagande af hvarje bitter känsla hos lärjungarne bidrog också i hög grad den omständigheten, att hon, då inga förseelser förelåge till bestraffning, i sitt sätt var ytterst vänlig. Hon älskade också sina unga lärjungar varmt ooh deltog med fröjd i deras glädje, likasom hon äfven mer än de flesta människor, tack vare ett varmt intresse, rik erfarenhet och lång bekantskap med de unga, hade förmåga att sätta sig in i deras små eller stora sorger och ingjuta tröst och mod hos de bedröfvade.

Så kom det sig, att hon blef varmt afhållen af — man kan säga — så godt som alla sina lärjungar, äfven af dem som i skolan fruktat henne mest. Hennes intresse för dem sträckte sig också långt utöfver skolans gränser, och många äro de, som ha henne att tacka för den anställning de sedan erhållit. Om värdet af hennes verksamhet vittna också de talrika och hjärtliga besök hon erhöll från f. d. lärjungar äfvensom de många andra bevis på tacksamhet och tillgifvenhet hon fick mottaga så väl från forna lärjungar som från deras anförvandter.

Det var dock icke endast lärjungar, deras anförvandter, lärare och lärarinnor hon räknade som sina vänner. Hennes i många afseenden rikt utrustade personlighet, hennes glädtiga lynne, hennes rättframma och sveklösa väsen, hennes behagliga och förtroendeingifvande sätt förvärfvade henne äfven utom skolan en stor och henne varmt tillgifven vänkrets, bestående så väl af äldre som yngre personer. Särskildt anmärkningsvärd är den dragningskraft hon ännu i sena dar utöfvade på sina yngre vänner, af hvilka många rätt ofta på lediga aftnar samlades i hennes trefna hem för gladt skämt eller allvarligt samspråk.

Ett särskildt utmärkande drag i *Gustafva Nisbeths* karaktär var hennes stora hjälpsamhet mot behöfvande. Denna tog under den tid, hon stod i spetsen för skolan, i första rummet form af nedsättning i terminsafgiften för behöfvande lärjungar, och många fingo också utan all afgift åtnjuta undervisning i hennes skola. Men äfven mot andra visade hon stor hjälpsamhet, och detta tillika med hennes vana att ej sky några utgifter för skolans förbättring gjorde att, då hon lemnade denna, den summa hon hopsparat var ringa. Hennes välgörenhet fick då inskränka sig till några få personer, men dem omhuldade hon också på allt sätt och försakade gärna själf för att bereda andra glädje.

Gustafva Nisbeth afsomnade lugnt och fridfullt d. 28 april detta år, och begrafningen egde rum den 3 maj. Vid den ännu öppna grafven sjöng en dubbelkvartett följande af signaturen A. N. L—m författade verser, och många äro helt säkert de, till hvilka »värmen därinom» i någon dyster och kulen stund sändt en uppfriskande stråle, hvilka erfarit ett helsosamt och lifgifvande intryck af den varma känslan hos denna kvinna, som från sin anspråkslösa plats utöfvat ett godt och varaktigt inflytande i vida kretsar.

Mel: »Mitt lif är en våg».

Det spirade fram
I solfattig vår
En lifskraftig stam
För kommande år:
Väl frestade köld på nyskjuten rot,
Men värmen *därinom* — *den* kämpade mot.

Den vecklade ut
En krona af blad,
Som skugga till slut
Åt plantorna gaf.
Väl bleknade blad på höstliga dar,
Men värmen *därinom* — den stannade kvar.

Och vinter med snö
Se'n plockade af
Den del, som kan dö
Och läggas i graf:
Och så är den slut, den jordiska strid.
Men lifvet *därinom* — det vaknar i frid.

Tycho Tullberg.

Beriktigande.

I den lefnadsteckning öfver undertecknad, som var införd i n:r 18 af Idun, har ett ytterst beklagligt misstag insmugit sig, helt säkert föranledt af missuppfattning från författarinnans sida. Tvärtemot hvad som uppgifves, har förhållandet mellan mig och min styfmoder alltid varit särdeles godt, och hyser jag för henne den allra största både tillgifvenhet och tacksamhet. Det kan ej heller gärna vara annorlunda, enär jag alltid i henne funnit en mycket god och uppoffrande moder, ej allenast mot mig själf, utan i lika hög grad mot mina barn. Själf hade jag ej sett artikelns innehåll, förrän jag fick läsa den i Idun.

Uppgiften, att jag har oinskränkt rätt att antaga eller icke antaga elever, eger heller icke någon grund. — Namnet på min födelseort är Röstånga, icke som uppgifvits Öslånga.

Alice Bonthron.

Fröken Amanda Leffler har i bref till Redaktionen på det lifligaste beklagat det misstag, hvartill hon, naturligtvis ofrivilligt, gjort sig skyldig och bedt oss beriktiga detsamma. Genom detta meddelande och genom att införa ofvanstående beriktigande från fru Bonthron själf hoppas vi, att alla parter skola anse sig tillfredsställda.

Redaktionen.

Kvinnans intressen vid 1891 års riksdag.

II.

Högre skolor för kvinlig ungdom.

»Om det är en sanning, att samhällets välfärd ytterst hvilar på religion och sedlighet, att familjen är dessas första och säkrast fruktbara plantskola, att det är kvinnan, som gifver hemmet dess prägel, så måste man medgifva, att äfven betydliga offer äro väl försvarade, om en allmännare spridd kvinnobildning genom dem kan vinnas. Detta syfte är, långt

ifrån att vara, såsom man ofta hör förebäras, en angelägenhet endast för en viss samhällsklass, ett hela folkets gemensamma lifsintresse.»

Detta är ord att taga vara på, så mycket mera som de uttalats af den högste vårdaren af landets undervisningsväsen. De läsas nämligen i ett statsrådsprotokoll från d. 14 januari 1891 och stå där såsom uttalade af chefen för ecklesiastikdepartementet.

Naturligtvis har man rätt att af dessa ord draga den slutsatsen, att den högre kvinnobildningen ej hos oss är tillräckligt tillgodosedd, ett faktum, som dock lyckligtvis synes vara erkändt af såväl riksdag som regering. Riksdagens intresse för den högre kvinnoundervisningen daterar sig sedan ett tretiotal år tillbaka. Det yttrade sig då — det var 1862 — i ett anslag af 5,000 kr. till högre lärarinneseminariets normalskola. Detta var det första, ganska ringa uppslaget till ett verkligt, effektivt understöd åt denna undervisning, och det var på samma gång ett löfte om, att riksdagen ej skulle stanna på den väg, som den börjat beträda. Men det gick långsamt. 1866 års komité behöfde två år för att utreda frågan, och ehuru den i sitt betänkande energiskt framhöll nödvändigheten af att understödja flickskolorna, dröjde det ända till 1874, innan någon mera verksam åtgärd vidtogs. Då först fingo de svenska flickskolorna i gemen något nämnvärdt understöd, summan uppgick till 30,000 kr., och högsta understödsbeloppet för hvarje skola blef 3,000 kr. eller det belopp, som 1866 års komité föreslagit såsom det lägsta. Sedermera höjdes anslaget så småningom, och vid 1883 års riksdag utgjorde det 70,000 kr.

Men hvad hade ej skett under tiden! År 1874 sökte 6 flickskolor understöd, men 1877 söktes understöd af 34. Och de sökandes antal stegrades alltjämt. Något måste göras. Under tre riksdagar väcktes motioner om, att anslaget måtte höjas till 100,000 kr., och dessa ständiga påtryckningar tvungo till sist k. m:t att egna en allvarlig uppmärksamhet åt frågan. Så tillkom 1885 års komité, hvilken 1888 afgaf ett betänkande, som dock ännu ej blifvit för riksdagen framlagdt.

Att här redogöra för denna komités åsikter är så mycket mindre af nöden, som dess betänkande, om det också blifver grundläggande för en framtida framställning till riksdagen, dock torde för sådant ändamål komma att undergå ändringar och modifikationer. Det torde dock vara förtjänt af att minnas, att komitén särskildt framhåller den bristande insikten hos allmänheten om behofvet för kvinnan af en grundlig bildning samt det begär, som visat sig, att skapa flickskolan efter allmänna läroverkens mönster.

Emellertid kunde man ej vänta, tills komiténs förslag, vederbörligen omarbetadt, framlades för riksdagen. Åren 1888—90 åtnjöto 62 skolor understöd och under innevarande år väntades ansökningar från 69. Man behöfver ej anlita någon synnerligt invecklad räknekonst för att kunna få klart, att det belopp, som under sådana förhållanden kunde tilldelas hvarje skola, måste blifva obetydligt i jämförelse med hvad behof och rättvisa kräfde. Beloppet skulle te sig rent af löjligt litet vid tanken på 1885 års komités förslag. Komitén ansåg nämligen att åtminstone 45 flickskolor borde understödjas med 4,000 kr. hvarje, oafsedt öfriga mindre understöd. Och nu skulle 69 skolor få dela på — 70,000 kr.!

Ecklesiastikministern fann detta vara ogörligt och begärde, att riksdagen skulle höja anslaget till åtminstone 100,000 kr. Ett par enskilde motionärer begärde en höjning till 130,000 kr. Riksdagen nöjde sig med att bevilja de 100,000 kronorna, men vid debatterna inom kamrarne föllo åtskilliga uttryck, som visade, att icke blott flickskolans vänner, utan äfven den, som ansågo undervisningen olämpligt bedrifven, gärna önskade förbättra flickskolornas ekonomi, de senare naturligtvis i förhoppning om en ändring till det bättre äfven i undervisningen. Till och med den talare i Andra kammaren, som trodde flickskolan blott utbilda *rodockor* — ordet står i protokollet för hr Lyttkens' räkning — var egentligen ej så ovillig att understödja den, ehuru han naturligtvis önskade undervisningen mindre öfveransträngande och mera praktisk.

Härmed ha vi hunnit fram till kärnpunkten i 1891 års riksdags beslut, och riksdagen har med detta beslut gjort gällande en bestämd princip både för den innevarande tiden och för den omorganisation af den högre kvinnoundervisningen, som väntas till ett annat, som man hoppas, till nästa år. 1891 års riksdag beviljade sitt anslag hufvudsakligen ur ekonomisk synpunkt. De fleste talarne framhöllo flickskolornas ekonomiska ställning såsom ingalunda god. Särskildt och med allt skäl beklagade man lärarinnorna, hvilkas löner, ifrån början otillräckliga, trots de stigande lefnadskostnaderna snarare fallit än stegrats. Det var denna synpunkt, som i allmänhet syntes göra sig gällande vid beviljandet af detta anslag.

Men samtidigt skedde inom riksdagen vid flere tillfällen uttalanden, som för frågans framtida utveckling måste anses vara af största vikt. Statsutskottet har nämligen såsom sin åsikt uttalat — och detta uttalande har utan motsägelse godkänts af riksdagen —, att man vid omorganisationen af flickskolorna borde egna särskild uppmärksamhet åt undvikandet af öfveransträngning, att dessa skolor ej borde vara efterbildningar af allmänna läroverken för gossar, utan lämpa sig efter kvinnans speciella uppgifter, samt att för detta ändamål undervisning borde meddelas i allmän helsolära samt teoretisk och praktisk huslig ekonomi. Ecklesiastikministern tycktes vara synnerligen intresserad för denna plan, som k. m:t velat förverkliga genom att söka få inrättad en fjärde klass vid högre lärarinneseminariet. Där skulle just studeras ämnen, som tillhöra kvinlig praktisk verksamhet; där skulle undervisas i enklare matlagning, hushållning och dylikt. Men, sade ecklesiastikministern, man måste börja vid seminarierna, ty utan lärarinnor kan man ej få några lärjungar.

Ur mer än en synpunkt äro dessa uttalanden af vikt. De angifva ej blott den riktning, i hvilken man tänkt sig en blifvande reform af den högre kvinnoundervisningen, de hafva äfven blifvit pröfvade inför många sakkunnige och inflytelserike män i riksdagen, och de hafva bestått profvet. Det klander, som vid ett eller annat tillfälle åtföljt dessa uttalanden, synes oss i själfva verket ha sin grund i begäret efter en verkligt genomgående praktisk reform i den högre kvinnoundervisningen. Vi hoppas, att nästa års riksdag skall få tillfälle att praktiskt förverkliga de sympatier för kvinnoundervisningen, som 1891 års riksdag uttalat.

H. L. Victorin.

Glömmen ej Iduns skollofskoloni!

Minsta bidrag emottagas tacksamt.

Ett bref.

Det ringde på dörren, och postbudet kom
med bref och tidningar fulla famnen,
ty postbåten ändtligen nyss vändt om
genom drifvande is till östadshamnen.
Jag slängde avisorna strax i en vrå —
de voro, gunås, jämt tre veckor gamla —
och började brefven tillhopa samla
och ett efter annat att genomgå.
Det var mångt och mycket: annonser om döda,
om gårdar till salu med utsådd gröda,
noveller, poemer och cirkulär
och ännu mycket mer sådant där.
En del lades undan, en del fick vandra
i korgen — och så jag i handen fick
ett konvolut i högst prydligt skick
och mycket olikt alla de andra.
Det påminde närmast om skroftig kardus
af färg, som var obestämbar, men ljus,
med gummade kanterna icke skurna,
med monogram kring en pressad urna.
En doft af parfym mig till möte sprang —
jag sökte den i mitt minne fånga,
och efter funderingar många och långa
jag stannade vid **Ylang-Ylang.**
Utanskriften var präntad och prydlig,
väl mikroskopisk, men mycket tydlig —
alltsammans var **fin de siècle, chic,**
det såg jag strax med en enda blick.
Jag kände skribenten: en vän bland de bäste,
som jag höll af mer varmt än de fleste.
Kuvertet med pennknif jag varligt ref
att se, hvad den gamle gossen skref:

»Min egen vän! Gud vet, när du får
mitt bref. Kanske ej förrän fram i vår,
när Östersjöisarne hunnit bli sprängda,
ty nu, som jag sett, ä' ni innestängda.
Dock måste jag skrifva. Ty åtta dar
härefter, om ingenting konstigt händer,
åter till staden vid Seine'n jag far —
och när jag en gång tillbaka vänder,
det ligger, gosse, i gudarnes knän,
som det står så poetiskt i Odyssén . . .
Du rynkar på näsan? Ja, rimmet var dåligt,
och det fast jag letat en timme tåligt!
Nå, ser du, i fjor under expositionen,
då fick för den sköna staden jag smak,
och nu är för mig en afgjord sak
att inte jag trifs i »isregionen».
Jag gått här och vankat ett år nu jämt,
och det, skall du tro, vardt ett tråkigt skämt.
Det är så instängdt och trångt här hemma.
De unga andarnes flod vill man dämma.
Med samma lass, som från hundra år,
man kör sin fora i samma spår,
och dumheten höjer helt käckt sin panna
på stigar, som tiden re'n ryggen vändt,
och tror, att hon ensam äger patent
på allt det goda, sköna och sanna.
Det retar mig, ser du, allt lilleputtsnack,
det sticker i näsan för starkt af **»la bracque»!**
Nej, hellre dit ut, der andarne tumla,
der icke det blott i **»boc'en»** *finns humla!*
Paris! Det är inte den trånga byn.
Nog skattas där mycket åt nöjet och flärden,
men där har man dock på lifvet och världen
och mänskan den rätta **point de vu'en.»**

»Säg, minns du, min vän, de svunna dagar,
då nyss vi gläntat på lifvets dörr?
Hur härligt det var! Och hvad jag beklagar,
att inte du är den samme som förr!
Säg, minns du den skymmande aftonstunden
på tu man hand ner i »Lagerlunden»,
då du gifvit ut din första dikt,
din ungdomssvärmande själabikt?
Säg, minns du, hur då vi svuro hvarandra,
att sida vid sida vi skulle vandra
till ära, rykte och odödlighet . . .
min gamle vän hur höll **du** *väl det?*
Ack nästa sommar var knappt förrunnen,
då var du för alltid, så tycks det, försvunnen.
Du sålde frankt för ett stycke bröd
med dagligt släp i en landsortshåla
hela ditt hjärtas lågande glöd . . .
och märk, att **där** *skall till aska den kola!*
Jag ryser, när jag betänker din lott
att dumma artiklar korrigera,
att springa omkring och referera
allt, som är lumpet och dumt och smått!
***Jag** skulle dö, jag som knappt kan lefva*
i **denna** *stad, fast dess infödda barn.*
Hu! Att ständigt sitta och vefva
på småintressenas kaffekvarn!»

»Nej, tacka vill jag Paris det sköna
med eggande, alltid skiftande nytt!
På boulevarderna breda och gröna
man känner sig lycklig, ja, rent förbytt.
Där, min vän, vill jag bygga och bo,
lefva mitt lif och njuta och lära.
Arbeta skall jag, det kan du tro,
och kanske vinna både guld och ära.
Ack vet du, det är ett fasligt tråk
med detta fattiga svenska språk —
»ärans och hjältarnes» må det vara,
fast det, gunås, ju är fraser bara,
jag säger hellre: det varit har
en gång i längese'n svunna dar.
Nu är det faktum, att vill man gifva
stora idéer en stilla graf,
skall man just på svenska dem skrifva,
ty då vet ingen i världen dem af.
Nej, annat är det att tankar skänka
i ord, som skiftande låta sig länka
till känslornas mest fördolda vrå,
som hundratals millioner förstå.
Har jag ej rätt? Jo — måste du säga.
Nåväl, om inte jag blir en Daudet,
jag tror mig förutsättningar ega,
att bli en parisisk **romancier.**
Dit vill jag sträfva. Det mer mig lockar
än skrifva för bönder i vadmalsrockar.
Ah, hvilket lif, du! Hvar enda dag
nya scener af vexlande slag.
Än bland ministrars lysande gäster,
än vid skönhetens rusande fester . . .
och, om man konsten förstår, man har
en nyckel af guld till hvar **boudoir!**
Visst svinna väl guldmynten mycket kvicka,
men något man alltid får i sin ficka.
Och sist, om man korten skickligt för,
så klickar ej **'legion d'honneur'!»**

»Men du! — Åh nej! Jag vill inte såra
ditt känsliga hjärta, min gamle vän.
Jag tror för visso, att en gång än
du vänder åter ibland »de våra».
Förlåt mig, om här jag kanske har
målat i färger alltför bjärta!
Du vet ju, att ännu, som fordom, du har
den bästa plats, som ryms i mitt hjärta.
— — — — — — — — — — — — — — —.»

Jag läste hans bref ännu en gång.
Jag såg honom sitta där själf och tala,
rullande cigarretter smala,
vårdslöst lutad i en chaiselongue.
Och tankarne kommo, många och tunga.
Jag kände mig icke mer bland de unga,
som gripa allt i ett enda fång.
Jag kände mig gammalmodig och liten,
småstadsaktig och rent försliten,
en arbetsmyra från morgon till kväll,
som måste lystra blindt till appell,
som måste kifvas med uti kifvet
och knappt fick ro, när ögat var lyckt,
som kände till af det stora lifvet
blott hvad som blef i spalter tryckt.

Här vid mitt bord, mitt arbetes härd,
satt jag fängslad i timmar långa.
Där i gatan, den knaggliga, trånga,
mynnade ut mest hela min värld.
Där var det landtmännen köpenskap slogo,
där ifrån krogen de rusige drogo,
där körde likvagnen med sina lik,
där gjorde frälsningsarmén musik.
År efter år! Och evigt detsamma!
Intet att fattiga själen amma!
Gamle vän! Lycka till dit **du** *går . . .*
ögat pressade sönder en tår.

Sakta omkring min hals sig slingrar
rundad och mjäll en älskad arm.
Tåren torkas af mjuka fingrar,
och min kind får en kyss så varm.
Upp jag blickar, och ögon tvänne
skåda i mina trofast in,
och till mitt hjärta jag sluter henne,
som är min, ja, allena min.
Tyst hon hviskar: »Nu kan du sluta,
ty jag ser, att vännen är trött.
Trygg ditt hufvud intill mig luta,
glöm, hvad förtretligt i dag dig mött!
Icke skall älsklingen sorgsen vara!
Kom, följ med mig, men stilla bara,
ty den lille sofver visst sött.»

Men därinne i dämpad dager
sitter min gosse i sin bädd,
i sin spetsprydda nattdräkt klädd,
rosig i hyn och frisk och fager.
Blåa ögonen tindra gladt,
knubbiga handen han mot mig sträcker,
lilla munnen till kyss han räcker,
och så jollrar han sitt »godnatt».
Och jag smeker den runda kinden,
lindar min arm om min älskades lif,
glömmer dagens bekymmer och kif . . .
Och tunga tankarne fly som vinden!

Nu på en gång så ljust det blef!
Gamle vän, hvad var det du skref?
Skref du ej, att du mig beklagar,
Skref du ej om min bittra lott?
Om du kunde se, hvad jag fått
till min tröst under mörka dagar!
Åh, förunderligt! Stark och ung,
senig och fast jag känner min nacke!
Framåt och uppåt! Det finns ej backe,
som jag tycker för mig för tung!
Tror du min eld har slocknat till aska?
Tror du jag storknat af kalkstensdam?
Tror du ej, att bland grus och slam
gyllene korn man ock kan vaska?
Fast det är trångt, är ej världen all
borta vid hörnet. I skummigt svall
så mångt och mycket vågorna hviska,
och hafsvindar komma, lifvande friska.
De sätta i omlopp mitt tjocknade blod,
de fylla med stärkande luft min lunga,
och än kan jag le, och än kan jag sjunga,
och än har jag hopp, och än har jag mod!
Behåll, hvad du har! Du får ej förtryta,
min vän, att icke med dig jag vill byta;
jag ock har ett mål att lefva för,
om ej precis: **legion d'honneur.**
Bland raffinemangens mästerkockar
gör gärna för mig karriär, epok!
Jag nöjer mig med att för vadmalsrockar
skrifva mitt ärliga svenska språk.
Hur var det? Svek jag, hvad förr jag tänkte?
Vek från den rätta kosan jag af?
Nej, min vän, men på lifvets haf
olika fyrbåkar för oss blänkte:
du log på ärans och njutningens sikt,
min var mer blygsam: den hette **plikt.**

Brefvet med kanterna icke skurna
gömde jag se'n i kuvertet med urna,
och ett leende jag betvang:
Gud, hvilken doft af **Ylang-Ylang!**

Algot Sandberg.

När barnen växa ifrån oss.*

Några ord till barnen.

Då jag skrifvit och afsändt min föregående uppsats i ämnet, kom jag ihåg, att »Idun» icke läses blott af de gamla, utan ock af de unga, de, som själfva kunna bidraga till sin utveckling och utbildning. Vi få ej skylla allt på föräldrarne, få ej alldeles fritaga barnen. Ty det fjärde budet är icke skrifvet förgäfves, och ej heller är det en händelse, att detta är det enda bud, som »hafver löfte med sig».

Ej heller kan det förnekas, att föräldrarnes bästa försök att »växa med sina barn» stundom stranda mot barnens oginhet och självviskhet, när dessa kommit så långt, att de tro sig stå på egen botten. Och detta tro de ganska snart. Det är ungdomens privilegium att tro sig om allt, både möjligt och omöjligt. Och i visst afseende är det godt för ungdomen detta, ty eljes skulle de unga, om de visste, huru opröfvade deras krafter äro, hur bedrägligt hoppet är, aldrig våga försöka sina unga vingar, aldrig utan hjälp våga taga ett steg ut i den okända världen. Detta känna de flesta föräldrar instinktmessigt, och deras efterlåtenhet har måhända mången gång sitt upphof i känslan af att barnet ej får beröfvas sin självständighet. Detta måste dock ske med förstånd, med stor urskiljning och försiktighet, och det sker icke alltid så.

Men till de unga, som äro nog lyckliga att ega ömma och förståndiga föräldrar, till dem ville jag säga: »Älsken edra föräldrar och stån dem icke emot!» Ty då de en gång äro borta och ingen godtgörelse eller förlåtelse är möjlig, då skall hvarje hårdt ord, hvarje uppstudsigt svar stå med eldskrift för edert minne; då skall hvarje tår, som fader eller moder fällt för eder skull, med blytyngd hvila på edra samveten. Då och då döfvas väl detta minne af världens larm, då och då förgäter man dessa småsynder och tror, att de äro för alltid begrafda i glömskans djup. Men när du minst väntar det, komma de åter fram, bjärta och tydliga, som om de ej vore äldre än sedan i går, och med gnagande smärta erfar du, huru omöjligt det är att göra sig fri från sina egna handlingars följder. Och hvarje sådant minne pinar dig dubbelt med att ständigt hviska sitt: »För sent! För sent att ångra, för sent att godtgöra!»

Och dock hur lätt hade det ej varit att förekomma! Blott litet mera lydaktigt hjärta, blott litet mera uppriktig ömhet, och det sårande ordet hade aldrig fallit, den retsamma öfverlägsenheten hade aldrig kommit fram.

Här, såsom ofta eljes, fordras medverkan. Skola föräldrarne växa med barnen in i deras intressen och framtid, så skola också barnen då och då hejda sig litet och besinna, om det också går väl framåt, när det går fort. Och om, såsom tingens ordning väl fordrar, den unga, den växande tiden kommer med mycket, som är nytt, skola dess barn komma ihåg, att den gamla har sofrat det, som en gång också var nytt, och behållit det bästa. Det är därför erfarenheten är lika god som den nyupptäckta visheten, och det är därför de unga skola hedra de gamla, äfven där dessa icke kunna fullt följa med i den raska farten.

Där den unga, ifriga kraften och viljan tillgodogöra sig den lugna erfarenheten, lyssna till välbetänkta råd, hejda sin uppbrusande häftighet, undvika att öfverskatta sin förmåga och sina förvärfvade kunskaper, där måste resultatet blifva en harmonisk utveckling, en gagnande och kraftfull verksamhet. Och när kärlek och öfverseende så enas, och kärlek och vördnad å andra sidan äro det band, som förenar nutid och framtid, de gamle och de unga, föräldrarne och barnen, då skola heller aldrig hvarken föräldrarne behöfva klaga, att barnen växa ifrån dem, eller barnen öfver, att föräldrarne med föråldrade fördomar stänga de ungas väg.

Mathilda Langlet.

* Se uppsatsen under samma rubrik i n:r 8 för i år.

Den nya tjänarinnan.

Skiss för Idun

af Ib.

Det var på flyttningsdagen; klockan hade redan längesedan slagit tolf, och den lilla familjens enda tjänarinna hade ej försummat att profitera af sina rättigheter för att njuta af den så ofta prisade och kanske ännu oftare missbrukade friheten, som friveckorna erbjuda. Frun hade själf nödgats laga middagen, och barnen hade hjälpt att torka disken och sätta in sakerna, och nu såg det helt tomt och ödsligt ut i det stora köket, sedan den förra jungfrun gått och låtit

af hemta sin fina byrå med den stora spegeln, ljusstakarne, vaserna, porträtten och alla små porslinsfat och gubbar. Men tomrummet skulle ännu samma afton fyllas, och barnen gladde sig redan på förhand åt att få se en ny byrå med en ny spegel, nya stakar och nya vaser, porträtter, fat och gubbar, under det frun däremot med en viss spänning motsåg stunden, då den nya tjänarinnan skulle komma.

Denna känsla var å hennes sida så mycket förklarligare, som hon aldrig sett den kvinna, som nu skulle inträda i hennes tjänst, och som hon antagit på rekommendation af kyrkoherden i en af närgränsande landtförsamlingar.

Det började redan skymma, då en svag knackning hördes på köksdörren.

Alla barnen skyndade ut för att öppna. Det blef ett knuffande och skuffande, och slutligen for dörren upp med en smäll så stark, att bror Kristian höll på att falla på näsan. Nu blef det ett flinande och skrattande, som dock plötsligen hejdades, då en mild och allvarlig röst där utanför uttalade orden:

»God afton!»

»God afton,» svarade den äldsta af flickorna och såg på den främmande liksom undrande, hvad hon kunde vilja.

»Jag är den nya pigan,» sade den främmande enkelt.

Vid dessa ord drog sig Kristian väl till minnes, huru han fått bannor, för det han vågat kalla den förra jungfrun för piga. Nu gaf denna sig själf det namnet. Han såg på henne och insåg då fullkomligt, att det måste vara en betydlig skilnad i rang mellan deras forna jungfru med sin plymbeprydda hatt och garnerade klädning och den enkla varelse, som nu stod framför dem med en sliten svart silkesduk på hufvudet och ett litet knyte i handen. Detta senare förmodade han dock innehålla blott det viktigaste af hvad hon behöfde, till dess hennes byrå hunnit anlända.

»Jag skall genast säga till mamma,» sade Maria, den äldsta af flickorna.

Kristian och syster Gerda hade emellertid förekommit henne och voro redan inne i rummen, under det den lille minste stod med fingret i munnen och oafbrutet betraktade den nykomna.

»Kom med in, Lillen,» sade systern och drog honom i armen.

Men han stretade emot och ville icke.

»Lillen ska' vara lydig, eljes går syster och lemnar Lillen ensam med den främmande jungfrun.»

Men herr Lillen ville inte, och när systern tog honom om lifvet för att bära honom ur köket, räckte han armarne mot den nya tjänarinnan.

»Tänk, han räcker armarne mot mig, mot mig!»

Det låg någonting så egendomligt i hennes röst, då hon uttalade ordet *mig*.

»Låt honom vara här, om han vill, stackars liten, han förstår ej ännu att vara rädd för mig.»

»Han är ej rädd för någon, och inte är han liten heller. Han är ett år och tio månader.»

»Ett år och tio månader, nej är han verkligen ett år och tio månader.

Hennes röst lät drömmande och besynnerlig.

Nu kom husmodern ut och räckte enligt öflig sed den nya tjänarinnan handen och önskade henne välkommen. Därefter började hon göra reda för de sysslor, som husets tjänarinna hade att uppfylla. Slutligen tillsade hon henne att genast börja arbetet, att lägga Lillen, duka, laga kvällsvarden, bädda, m. m.

Några timmar därefter hade den nya jungfrun verkställt dessa sysslor, och det återstod henne blott att ordna i sitt kök. Men innan hon lemnade sängkammaren, smög sig den främmande kvinnan helt försiktigt fram till den lilles vagn, lutade sig ned öfver densamma och vidrörde lätt med sina läppar barnets ljusa lockar. När hon åter lyfte upp hufvudet glimmade i barnets hår några klara droppar.

I köket hördes ännu en stund slammer af kärl och pannor; sedan blef allt därute så tyst, så tyst, som om ingen varit där.

Slutligen gick husmodern ut för att efterhöra, om allt arbete var ordentligt afslutadt för dagen, och för att se, hvad den nya jungfrun tog sig för.

Där satt hon vid en stol framme vid bordet och grät tyst, med ansiktet doldt i sina båda händer.

»Kära Fredrika,» sade frun vänligt, »har någon gjort Fredrika ledsen?»

»Nej, frun.»

»Men Fredrika gråter ju; vantrifs Fredrika redan?»

»Ack nej, det gör jag visst inte.»

»Längtar Fredrika tillbaka till prestgården, eller har någon varit ovänlig mot Fredrika?»

»Nej, kära frun, tvärtom.»

»Men hvad är det då, tala om det.»

»Det är att jag inte kan tiga med det längre, frun, att jag inte vill stanna här öfver natten, utan att frun vet alltsammans.»

»Fredrika kan väl inte tänka på att lemna oss redan i kväll? Hvad är det jag skall få veta? Har Fredrika förstört någonting, eller hvad är det?»

»Det är en lång historia, frun, och visst har jag förstört något, ty jag har förstört hela mitt lif.»

»Hur är det fatt, kära Fredrika?»

»Illa, frun; men vill frun höra på mig, skall jag tala om det alltihop, och sedan får frun själf bestämma, om jag skall stanna här, eller om jag redan i kväll skall ta' mitt knyte och gå.»

»Hvad är det Fredrika bär på hjärtat? Tala om det, så blir det nog bättre sedan.»

»Det tror jag inte, men vill ändå tala om det. Jag blef tidigt föräldralös och hade plats på en bondgård, då jag för tre år sedan blef bekant med en gosse härifrån staden. Han var på tillfälligt arbete i min hembygd, och som han hade varit gardist och förde sig fint och ståtligt, så måste han ju förvrida hufvudet på en stackars enfaldig flicka som jag. Han var dessutom den första människa, som visat mig någon vänlighet, och så trodde jag honom om godt, och det gör jag ännu, oaktadt allt, ty hvad han än kunnat göra, så är han god i sitt hjärta och har aldrig velat mig något ondt.

Så förgick sommaren, utan att vi rätt tänkte på något, men när det led på hösten, började vi tala om giftermål.

Vi voro fattiga båda och kunde ej tänka på att gifta oss, utan att han förtjänt och sparat ihop en summa pengar, ty hur litet man än tycker sig behöfva, fordras det alltid något för att sätta bo, och gifta oss måste vi, ja, frun, det *måste* vi. Men se inte så strängt på mig, frun, det är inte slut ännu.

Han plägade därför ge mig sina sparpengar vecka efter vecka.

En gång for han dock in till staden och stannade borta i två hela dagar, och den gången fick jag inga pengar.

På andra kvällen, när han mötte mig där utanför stugan, sedan de andra gått till sängs, kunde jag nog märka, att han hade druckit, men jag hade inte hjärta att förebrå honom hvarken detta eller att han ej den veckan gifvit mig några pengar till vårt bo, isynnerhet som han hade med sig och lemnade mig ett litet knyte, som han bad mig gömma väl i min kista, i det han tog löfte af mig, att jag ej skulle se efter, hvad det innehöll. Jag lofvade, glad och lycklig, ty jag visste, att det kort därefter var min namnsdag, och jag trodde, att han köpt något till vår bosättning.

Och så lydde jag honom, bar upp knytet på vinden och låste in det i min kista; därefter gick jag ned i köket och lade mig, och glad i hoppet att hvad jag brutit snart skulle försonas genom vårt giftermål, somnade jag som ett godt barn.

Öfver tre år ha förgått sedan den dagen, men aldrig sedan dess har jag, som man säger, sofvit den rättfärdiges sömn.

Följande dag — o, den dagen glömmer jag aldrig! Det var i skymningen, och jag hade just börjat reda till aftonvarden, då det körde på vägen. Jag väntade ingen åkande, och så lyddes jag icke på det och brydde mig ej om att se ut efter vägen, hvem det var, utan först när åkdonet stannade utanför dörren, tittade jag ut.

Jag såg nu, att det var länsman och fjärdingsman, men tänkte inte vidare på det, utan gick tillbaka till mitt arbete, i tanke att de hade något otaldt med min husbonde angående vägarne, som aldrig voro dem i lag.

Snart kom dock bud efter mig. Jag blef blyg och förvirrad. Att kyrkoherden, hvars läsbarn jag varit, skulle kunna komma och hålla skriftetal för mig med anledning af hvad jag brutit, hade jag nog mången gång tänkt mig, men hvad länsmannen kunde vilja mig, det begrep jag icke. Emellertid gick jag in, helsade och stannade vid dörren.

»Kom närmare,» sade länsman.

Jag lydde.

»Du lär vara bekant med en f. d. gardist, som är på tillfälligt arbete här i församlingen.»

»Ja, så är det allt, befallningsman.»

»Vet du något om den mannen?»

»Jag vet, att vi ä' bekanta och ska' gifta oss.»

Länsmannen skrattade. Jag förstod ej, att det var något att skratta åt, och blef mer förlägen än förut.

»Och när träffade du sist din fästman?»

»I går kväll.»

»Hur dags?»

»Klockan var väl vid pass elfva eller något mera. Det har väl inte händt Johan något,» tillade jag orolig.

»Åh nej, du kan vara lugn, han är i godt förvar.»

Åter skrattade länsmannen.

»Nå, hvarifrån kom han, vet du det?»

»Han kom från staden.»

»Då hade han väl med sig vackra presenter till dig?»

Jag skakade på hufvudet.

»Gaf han dig ingenting?»

»Nej, men han lemnade mig ett knyte att gömma för honom.»

»Ett knyte,» sade länsmannen ifrigt, »hvad har du gjort af det?»

»Jag har det i min kista.»

»Nå, du vet naturligtvis, hvad det innehåller?»

»Nej.»

»Kan du inte gissa det?»

»Kanske,» sade jag och kände, att jag blef ännu rödare än förut.

»Vill nämdemannen ta' med sig Anders här och hans hustru till vitnen och gå och undersöka kistan?»

Jag gjorde mig i ordning att följa med de andra upp på loftet.

»Du kan stanna kvar här,» sade länsman. »Ge dem bara nyckeln.»

»Den ligger på stocken ofvanför kistan.»

»Vet du,» sade nu länsman och såg mig rakt i ögonen, »vet du, att dörren till sakristian blifvit uppbruten i natt, och att kyrksilfret är borta?»

Jag stirrade på honom, utan att få fram ett ord; allting gick rundt för mina ögon; jag måste hålla mig i soffkanten för att ej falla omkull.

»Gör dig inte till,» fortfor han, »utan erkänn nu först som sist, att du och din fästman stulit — — —»

Jag hörde icke mer och vet icke, hvad som sedan tilldrog sig omkring mig. När jag åter kvicknade till lif, låg jag på soffan. Jag hörde, hur de tisslade och tasslade omkring mig, och kände, hur man baddade min panna med vatten. Jag låg där med slutna ögon, ännu halft medvetslös och utan att kunna reda upp tankarne och få klart för mig, hvad som var dröm eller verklighet. Slutligen öppnade jag ögonen.

Där borta, på bordet framför länsman, såg jag de dyrbara silfverkärlen, så som de plägade stå på altaret, då församlingen gick till nattvarden. Jag stirrade dit bort och kunde ändå ej få riktigt klart för mig, hvad det var fråga om. Slutligen hörde jag länsman nämna mitt namn.

»Fredrika,» sade han, »känner du dessa kärl?»

Om jag kände dem? Det var inte så värst länge, sedan de för första gången dukats fram äfven för mig. Om jag kände dem!

»Ja,» hviskade jag till svar.

»Och du känner igen denna duk, i hvilken de varit inknutna?»

»Ja!»

Det var en stor brokig näsduk, som Johan hade fått af mig.

Länge fortfor länsmannen med sina frågor, som jag knappast hörde än mindre uppfattade, så förvirrad och bedöfvad var jag. Hvad jag svarade, vet jag icke, men det föll mig aldrig in att söka försvara mig, och så lär jag ha erkännt allt hvad man sökte förmå mig att erkänna.

»Jag behöfver nu inte veta mer,» sade slutligen länsmannen och reste sig upp. »Och du, Fredrika, får allt stiga upp nu och utan några vidare krånglerier följa med oss till länshäktet — — —»

Jag vill ej trötta frun med att något utförligare berätta, hur det sedan gick; från den stunden tycktes det mig, som om jag själf, den Fredrika jag ej behöfde skämmas för, var död, och som om den Fredrika, som sedan dess lefvat, vore en helt annan, som drar skam och vanära med sig, hvart hon går. För resten har frun kanske läst det i tidningarne. Johan blef dömd till fyra års fästning för inbrott, och jag, jag dömdes till sex månaders fängelse, därför att jag gömt tjufgods. Sådan är lagen, och den skall väl vara rättvis, kan jag tro. Det var bränvinet, som drog Johan i olycka, och kärleken till Johan, som vållade min.

I fängelset föddes vår lille gosse; han skulle nu varit ett år och tio månader, om han lefvat, men det kanske är bäst, som det är; han behöfver nu inte skämmas för sina föräldrar, åtminstone inte inför människor.

Ja, och sedan, när jag hade tjänt ut mitt straff, så förbarmade sig kyrkoherden öfver mig och tog mig i sitt hus, men han tyckte inte jag borde stanna kvar där i församlingen, för folket kunde förstås inte glömma, att jag varit straffad, och därför ansåg han det vara bäst för min egen skull, att jag kom bland främmande människor, som inte kände till den där historien, och så kom jag hit.

Och nu har jag talat slut. Nej, inte riktigt, jag har ännu en sak att bekänna. Nyss, när jag var in i sängkammaren och fruns lille gosse låg där som en Guds engel och jag tänkte på, att min lille gosse, om han lefvat, nu varit lika stor och lika rar, så vet jag inte, hur det kom sig, jag kunde inte stå emot frestelsen, fast jag visste, att det var illa gjordt af en sådan en som jag, och så smög jag mig fram och kysste honom, bara på lockarne, frun, bara på lockarne, det kan jag försäkra frun.»

Hon tystnade, hon hade slutat.

Länge satt matmodern tyst; slutligen reste hon sig upp, gick fram till den brottsliga och räckte henne sina båda händer.

»Stackars Fredrika,» sade hon, »här skall du ej känna dig bland främmande människor.»

»Frun vill då, att jag skall stanna?»

»Ja, Fredrika, från i dag är du min trotjänarinna.»

»Tack, frun, det skall frun ej behöfva ångra.»

Och det gjorde hon ej heller.

Men barnen saknade den forna jungfruns fina byrå med den stora spegeln, ljusstakarne, vaserna, porträtten och alla de små faten och porslinsgubbarne. Det är ej alla, som kunna skilja mellan guld och slagg.

Kvinliga turister.

Det är lyckligtvis ej längre opassande för damer af värld att röra sig en smula i Guds fria natur. Man har mistat smaken för den intressanta blekheten och lärt sig se, att en vacker kvinna är dubbelt vacker, när hon bär helsans prägel på sitt anlete. Vår tids kvinna är ej heller rätt nöjd med att endast »klappa i små hvita händer», medan männen under kroppsöfningar utveckla sig till harmoniska människor. Också hafva allt flere röster höjts från behjärtade uppfostrare, som säga: »låt flickan komma med i den stärkande leken bland gossarne, och låt den unga kvinnan genom sommarvandringar öfva kroppskrafterna, stärka viljan, värma känslan och stadga omdömet, ty det är bildning.» Är icke också denna nära nog det bästa vi kunna få?

Det är därför med glädje jag söker meddela unga vandringslystna läsarinnor några förhållningsregler. Sedan man gjort klart för sig, hvilka trakter man vill lära känna, bestämmer man de särskilda orter därinom, dit hägen drager, och uppgör härefter en plan för färdens hufvuddrag. Detta gör resan fruktbringande och angenäm, men tvingar oss visst icke att följa någon till punkt och pricka utstakad marschruta, hvilket ofta kan förstöra hela nöjet. En tvifvelaktig glädje njuta många af våra s. k. rundresare, hvilka varda tämligen okunniga om allmänna karaktären af de trakter de ila igenom och ytligt öfverse. Bästa behållningen af en resa till fjälls får vanligen den, som på förhand väljer lämpliga hufvudstationer, från hvilka sedan utflykter till fots företagas. I våra åtkomligare bergstrakter kunna exempelvis nämnas: Åre, Dufved, Enafors och Storlien i Jämtland samt Meraker i Norge, Jerkin i Dovrefjällen och Röisheim i Jotunheimen. Huru man än lägger sin plan, är det klokt att noga studera densamma, ty det spar både tid och pengar, på samma gång intresset ökas. Af kartor och resehandböcker inhemtas upplysningar om afstånd, kvarter, befordringsmedel och vägvisare eller förare m. m. Tillförlitliga och på samma gång intressanta vägledningar i vårt lands sevärdare trakter finnas i Sv. Turistföreningens årsskrift. Redan därför tillåter jag mig på det varmaste att anbefalla denna förening, som ihärdigt arbetar för bebjärtansvärda, fosterländska syften.

Att fara »mol allena» är naturligtvis aldrig roligt. Under skydd af en äldre, erfaren kvinna, som är glad med de glada, erfaren och kunnig i det som rör resan, trakten och allmänna förhållningsregler, kan man alltid vinna mycket af en turistfärd, men däremot sällan om endast unga damer — kanske med något oförstånd och tanklöshet — ge sig ut på fotturer. Som hustru till en ifrig sportsman och van bergvandrare prisar jag sådant sällskap framför allt. Har man tillfälle att få följa en manlig släkting och erfaren turist, så bidrager detta till stor vinning för båda parterna. Ett turistsällskap af en herre och tre damer, eller två herrar och två damer, kan alltid vänta att finna tak öfver hufvudet. Mot större sällskaper ser säterjäntan med bekymrad min, helst då »saisonen» är inne och ett antal främmande kanske redan börjat anställa en babylonisk förvirring i den lilla stugan. Turisthyddorna äro ej heller beräknade för hela myggsvärmar.

Resekostnaderna torde kunna beräknas till 3—4 kr. för marschdag.

Baedekers mått fr. 17 århundradet är än i dag ett litet »guldkorn.»

»Wer reisen will, der schweig' fein still,
Geh' steten Schritt, nehm' nicht viel mit,
Tret' an am frühen Morgen, und lasse heim die Sorgen.»*

Kanske undrar den ärade läsarinnan öfver den anbefallda *tystlåtenheten*, men vi må besinna, att Baedeker främst talar till sina landsmän. Om ni någonsin tillbragt en afton i Kjöbenhavns Tivoli, så har ni sett glada, nöjda ansikten rundt omkring, men tyst och stilla rör sig den böljande mängden under de tusen brokiga ljusen. Det är »Kongebyens barn»! Men — där står en grupp ifrigt gestikulerande, högröstade människor. Gå dit, och ett ordsvall af »herrlich, wunderschön, zu reitzend» m. m. brusar för örat — man känner sig obehagligt berörd och vänder sig bort för att lyssna till orkesterns toner, som tränga ut från konsertsalen. Det är Lumbyes fantasier, hvaraf ingen ton går oss miste. Ute som inne är allt idel öra. Se engelskan på konstsamlingar. Hon tiger och studerar noga det föremål, som väckt hennes intresse. Fransyskan frågar sakta om besked, kastar en hänryckt blick på taflan

* Om du vandra vill, håll då munnen still,
Gå med lugna steg, för ej mycket på väg,
Stå upp med solen klara, och låt bekymren fara.

framför sig, men hon tiger. Svenskan gör likaså.

»*Geh steten Schritt*» — ja, utan all brådska bör resan företagas och fullföljas. För vandring bör en dam i regel ej beräkna mer än högst 2 mil om dagen med minst en hvilodag i veckan. Onödig ansträngning bör förebyggas. Marschen börjas i mycket sakta tempo, sedan kan man alltid öka på. Detta gäller i synnerhet vid bergstigning, där man småningom erfar höglandsluftens välgörande, upplifvande inverkan och efter någon stund ovilkorligen påskyndar stegen. »Chi va piano va sano; chi va sano va lontano», säga Italiens förare. För ett sällskap om tre till fyra personer är det sätt att färdas efter landsvägar mycket lämpligt, som norrmännen kalla »kjöre-gå-system». Två af följet gå en stund i förväg och de öfrige taga fatt dem halfvägs, åkande och medförande all packning. Nu bytas roler, och de f. d. åkande vandra efter med friska krafter. Komma de sedan trötta och varma till kvarteret, så hafva de först ankomne beställt rum, mat och ökad trefnad. I annat fall bör »ackordering» om rum samt beställning af mat vara första omsorgen i kvarteret. En tysk turist i Norge anmärkte en gång träffande nog: »Ein mal »strax» ist eine Stunde, und zwei mal »strax» sind zwei Stunden.» Har dagsmarschen varit ansträngande, är alldeles olämpligt att genast gå till hvila i kvarteret. En maklig promenad efter en kort rast uppmjukar stela lemmar; när man sedan ger sig till ro, är ett högt läge för benen välgörande.

»*Nehm nicht viel mit*», ty intet är hinderligare för fotvandrare än mycket »pick och pack.» Kappsäcken skickas längre stycken i förväg, och i ränseln bör endast finnas det nödvändigaste, såsom ett ombyte af underkläder och strumpor, ett par låga, mjuka skor, något sybehör samt det oundgängligaste för toilettbehof. I en ficka i dagboken kunna några kortbref förvaras. Turistapoteket fördelas bland sällskapets medlemmar (aseptin, häftplåster, koleradroppar, insektpulver, cognac, te, choklad och köttextrakt). För solbränna och ömhet gagnar en salfva af lika delar mandelolja, hvitt vax och valrat. Kallt te är förträffligt mot törsten. Man dricke mycket försiktigt af fjällbäckarne, huru lockande de än äro. Några få droppar cognac i vattnet äro bra, om ock ej välsmakande. Drick aldrig kall mjölk i fäbodar eller sätrar; varm, kokt mjölk är ett ypperligt läske- och stimuleringsmedel.

»*Tret an am frühen Morgen und lasse heim die Sorgen.*» Ju förr i väg, dess bättre, af flere lätt insedda skäl. Ett gladt lynne, som ser resans små vedervärdigheter från den muntra sidan, är ovärderligt. Då jag en gång på vandring i Jotunheimen hänryckt utropade: »her vil sorgen ikke følge med op», skakade vår gode förare, Knut Vole, betänksamt på hufvudet och menade: »ä jo da, har man en sorg, er han nok slig, at han følger.» — »Du har ret Knut», svarade jag, »men den blir dog mindre ved synet af den overvældende storhed heroppe.» — Och så är det.

När bör man då vandra i våra och de norska höglandstrakterna? Beror mycket på tycke och smak. Har man lust att blanda sig i den brokiga skaran af allehanda turister och njuta deras sällskap, så är början af juli rätta tiden. Men huru ofta äro ej då fjärrsynerna stängda af solrök, och huru plågsamma kunna ej de heta sommardagarne vara med sina mygg och knott. Vi föredraga slutet af augusti, ty aldrig är det skönare i fjället än på förhösten. Aldrig är belysningon där klarare än en klar septemberdag, aldrig fjällflorans färgprakt yppigare än mot slutet af sin blomstringstid, då hela naturen med en sista ansträngning, liksom i lust och sorg, utvecklar en bländande fägring, väl värd att skåda. Då ger äfven den lätta bergsluften mod i bröst och kraft i fot mer än någonsin. Augusti månad torde egna sig bäst för besök inom den eviga snöns och isens områden.

Ensam i fjället bör ingen ovan färdas onödigtvis. Man ihågkomme, att äfven med kompass och de bästa kartor kan man lätt råka vilse i den så ofta ödesdigra fjälldimman. Uppe bland snö- och isfälten är det snart sagdt ett brott att vandra utan pålitlig vägvisare, och äran att där hafva litat på egna krafter tjusar ingen sann turist. I Norges alptrakter bör man ej ens nöja sig med vanliga vägvisare, om man kan få någon af de med norska turistföreningens »patent» bemyndigade, verkliga förare, som äro i sitt slag utmärkta män.

Hör min vänliga läsarinna någon säga: »låt herrarne behålla *bergsklättringens* triumfer», så tig endast och tänk: »du vill eller vet bestämdt ej mitt bästa.» Allt skall dock ske med måtta och omdöme. Hafva vi en gång kommit så långt som till Röisheim vid foten af Galdhöerne, bli vi nog ej sittande där i lugn och ro, tänkande: »surt sa' räfven om rönnbären.» Galdhöpiggen, Nordeuropas högsta topp, som bjuder en mot förväntningarna svarande utsikt, bestegs år 1890 af bortåt ett hundratal damer — mest utländska. Syltopparne på riksgränsen hafva, så vidt bekant, hittills endast öfvervunnits af en kvinlig turist, och det i herredräkt.

Af stor betydelse är *dräkten* och nära på viktigast fotbeklädnaden. Trånga *skor* förstöra hela nöjet, och detta så mycket säkrare, om de äro högklackade. Mången Albions son har med kritisk, gillande blick sett på mina Norrlandspjäxor, höga snörkängor af mjukt läder, sydda i lappskofason, med sula. Dylika erhållas från skomakaren Olsson, Dufved. Skodonen smörjas med fett minst ett par gånger i veckan, hvarmed börjas redan några veckor före vandringen, om man vill behålla sina fötter torra och varma, hvilket ju är en för helsa och trefnad viktig sak. Att i kvarteren begagna ett par tunnare skor af kläde eller fint skinn är en stor njutning. Tre par varma ylleströmpor och två par tunnare torde räcka för en längre färd. Att ofta få dem tvättade är på en fottur behagligare än någonsin.

Till *underkläder* skall mången råda eder att begagna ylle. Säkert är, att den, som eljes mår väl häraf, finner det ännu bättre under mycken rörelse. I denna sak torde hvar och en göra klokast att följa sin vana eller pröfva hvad som bäst passar ens egen kroppsbeskaffenhet. En blandning af silke och ylle lär hafva stora fördelar. Korsetten lemnas hemma. Den ena underkjolen föreslår jag af flanell och den andra af mörkt velour eller cheviot.

Klädningen, af groft ylle, sys enkel, och för att lifvet på samma gång må kunna tjäna som ytterplagg bör det vara vidt och bekvämt, så att man under kan bära en ljusare ylleblus. Då ser man alltid något mera »klädd» ut, om så skulle behöfvas. Kappsäcken är ju ofta i förväg. Blir det för varmt på vandringen, så lägger man den lilla blusen i ränseln.

Hufvudbonaden — ja det är en kinkig fråga. Mången tycker om den lilla, koketta jockeymössan, och mången föredrager den virkade, sammanfiltade yllemössan. Bäst är dock kanske en mörk, lätt filthatt, som tål både solsken och regn. Myggflor är alltid godt att medföra.

En tunn, impregnerad kappa är lätt att bära. När det blir kyligt, slår man filten eller reschalen om sig. Kappan och filten bäras rullade på eller under ränseln.

Glöm ej att »ackordera» på förhand med hotellvärdar, skjutskarlar, roddare och vägvisare m. m.

Lycklig resa! *Christel.*

Loretos madonna.

En skildring från Italien.

För Idun

af

Hilda Hinfis.

(Forts.)

Tretton städer kan man härifrån räkna; kanske de dock äro flere; de ligga, som vanligt är i Italien, på hvar sin höjd, och emellan dem sträcka sig saftigt gröna åkrar, genomkorsade af landsvägar, hvilka te sig i den skarpa solen såsom hvita bandremsor.

På den ena sidan blänker hafvet, på den andra torna väldiga bergskedjor sina toppar högt öfver hvarandra.

Här uppe på den ensamma kullen, där cypresserna förefalla som tempelpelare, känner Bertarelli sig Gud långt närmare än i den rökelsefyllda kyrkan med all dess stråt, med de många sparbössorna och alla dessa prester, hvilka gå omkring för att värfva medlemmar till sitt förbund eller utkräfva penningar för sina messor.

Och äfven den unge bajraren måste, ehuru han med katolikens beundran och förkärlek håller på en praktfull gudstjänst, medge, att ingen tempelkupol i världen kan mäta sig i skönhet med den höga azurblå himlen, hvilken i all sin oändliga utsträckning hvälfver sig så klar öfver människorna.

Vid stationen måste de nya vännerna säga hvarandra farväl. Ernst Geilinger far tillbaka till Ancona för att därifrån med ångbåt afsegla till Venedig, medan Bertarelli fortsätter vägen söderut för att ännu ett godt stycke följa Adriatiska hafvet, innan banan skär tvärs öfver det stöfvelformade landet, och för att uppnå Medelhafvets kust, vid hvars strand hans sköna födelsestad är belägen.

Männens afsked är varmt och hjärtligt, ehuru deras bekantskap varit så kort! En varm sympati förbinder dessa två, hvilkas själar sträfva efter allt, som är godt och ädelt.

Bajraren har måst lofva Bertarelli att söka upp honom i Neapel, så snart han blifvit mätt på dogestaden med dess kanaler, dess gamla praktbyggnader och öronsmekande sång, uppstämd i ljumma sommarnätter från de sakta, likt spöken framåtglidande gondolerna.

Bertarelli fick till ressällskap den unga dam, hvars ångestfulla bön vid helgedomens tröskel hade utöfvat ett så starkt intryck på honom, att han, trots sin egen upprörda sinnesstämning, äfven sedermera hade uppmärksamt observerat hennes görande och låtande, hvilka hela tiden tydt på ett djupt förkrossadt själstillstånd.

Nu var hon ej mer ensam såsom i kyrkan; en äldre herre med synnerligen obehagligt yttre satt vid hennes sida och tycktes förgäfves bemöda sig att genom en krypande uppmärksamhet och smaklösa ömhetsbevis hemta en gillande blick ur damens ögon, som riktades på honom med en omisskännelig motvilja.

Var det kanske ett af dessa ofta i Italien förekommande äkta par: en ung oerfaren flicka, som af föräldrarne blifvit kastad i armarna på en gammal för henne osympatisk man? I så fall torde ej den vanliga följden ha uteblifvit. Hennes vid giftermålet ej åtsporda hjärta har kanske senare gjort sin rätt gällande och då, glömskt af alla band, egnat sig åt den förste, bäste man, som, ung, vacker och lättsinnig kommit i hennes väg.

Hennes samvete har måhända nu vaknat, och hennes bön har gällt försoning för ett begånget felsteg.

Eller har hon månne haft kraft att mostå frestelsen, och krymper sig nu hennes efter kärlek törstande hjärta, i tanken på de länkar, som fängsla henne vid en make, hvilken inger henne afsky och vämjelse?

»Chi lo sa!» Hvem vet det, som italienaren lakoniskt svarar på de flesta spörsmål.

Är det törhända möjligt, att den unga kvinnan i sin förtviflan närmat sig helgedomen med en

syndig bön om befrielse ur ett förhatligt äktenskap, den enda befrielse som därjämte, kan ge henne den katolska kvinnan i påfvarnes land, rättighet att följa sitt hjärtas kraf — nämligen den äkta mannens död?

Det är en tröst för Bertarelli i all hans djupa bedröfvelse, att hans Elena ej skall behöfva önska honom under den gröna tufvan, ty hon, den reformerta kvinnan, hvars vigsel ej är något sakrament, kan, om hennes lycka nödvändigt fordrar det, få sin fulla frihet åter, äfven under mannens lifstid.

Under mannens frånvaro går Elena omkring nästan som i en dröm, medan hon mekaniskt ombestyr utflyttningen till landet.

Därvid blir hon ej kvitt saknaden efter Ercoles angenäma, muntrande sällskap, fastän hon ej gör sig reda för de känslor, som föranleda densamma.

Ännu alltjämt inbillar hon sig, att det endast är en varm och innerlig vänskap, tillåten emellan blifvande släktingar, som drar henne till den unge mannen.

Andra aftonen efter bankirens afresa har Elena för första gången glömt sin lilla dotter, vid hvars hufvudgärd hon brukar förestafva barnets aftonbön.

Med samvetsförebråelser i hjärtat skyndar den unga frun upp i öfre våningen, där alla sofrummen i villan äro belägna. Bredvid barnkammaren är Lizzis rum, och när Elena passerar förbi hennes dörr, uppfångar hon därifrån ett egendomligt ljud. Hon träder hastigt in och finner Lizzi med sitt mörka hufvud nedgräfdt i soffans kuddar, där hon förgäfves söker kväfva de häftiga snyftningar, som skaka hela den lilla späda varelsen.

»Hvad i all världen står på?» frågar Elena förskräckt.

»Ah, ingenting alls», svarar systern »lemna mig ensam, så går det snart öfver. Jag känner mig idag så nervös, och då gråter man lätt utan all orsak.»

Men Elena går ej. I stället sätter hon sig ned bredvid flickan och drar ömt hennes hufvud till sitt bröst, smeker det upplösta håret samt ber systern yppa sin sorg.

»Någonting», säger Elena, »måste det vara, som sedan någon tid trycker ditt sinne; tala om det för din syster, som du vet håller dig kär!»

»Jag har ju en gång sagt, att det rakt icke är någonting», svarar Lizzi trumpet. »Kan du då ej gå: ack, ja gå bara, så är du ändå snäll!»

»Nej, jag blir här, till dess jag har fått veta, hur det är fatt med dig. En orsak måste dina tårar ha, såväl som ditt sedan någon tid förändrade sätt.»

»Kära Elena», utbrister flickan otåligt, »kan du då ej låta mig få vara i fred? Hvem ger dig rätt att så plåga mig?»

»Skulle jag vilja plåga min egen älskling, jag som lofvade min mor att göra ditt lif så lyckligt som i min förmåga stode?»

»Ah, du är sannerligen den rätta!» afbryter Lizzi systern vildt, «den rätta att sörja för min sällhet! Det är verkligen en präktig metod, — — — ha ha — ha —»

»Lizzi, är du från förståndet! Tala, förklara dig, hvad menar du?»

»Nej, ännu är jag ej tokig, fast jag är hardt när att bli det — — — Åh, om du visste, hur gränslöst olycklig jag är — jag önskar, att jag vore död!»

»Hvad menar du?» genmäler Elena. »Du som snart skall gifta dig och får en sådan man. Håller du då ej af Ercole, är du ej glad öfver att bli hans hustru?»

»Åh, håna mig ej! Hur kan du tala med mig om detta giftermål, du som bättre än någon annan bör veta, att Ercole försmår mig!»

»Hvad pratar du nu, Lizzi — ditt giftermål är ju för länge sedan en afgjord sak, och jag förmodar, att när våra båda herrar komma hem, blir allting ordnadt.»

»Elena», utropar flickan, »hur kan du vara så alsk! Du, som vet, att det ej finnes, en gnista af tillgifvenhet för mig i Ercoles bröst!

O, om jag vore död! Ingen älskar mig, ingen bryr sig det ringaste om mig! — — — Men du, Elena, du är ej endast falsk, du är äfven hjärtlös Först stjäl du min älsklings kärlek ifrån mig, och sedan låtsar du, som om du ej visste något därom! — — —»

Elena förblef svarslös gent emot systerns häftiga anklagelser.

Hvad kunde hon invända mot de vilda utbrotten af denna länge närda och tyst burna sorg — denna sorg, som var så djup, att den beröfvade flickan hvarje gnista af sundt förnuft — så menade åtminstone Elena — ty fanns det väl någon som hälst grund till Lizzis antagande, att Ercole älskade henne, den gifta kvinnan!

De hyste för hvarandra en innerlig vänskap, intet annat.

Lizzi var orättvis mot Ercole. Visserligen hade han förefallit äfven Elena väl mycket tillbakadragen mot sin blifvande brud, men så var nu en gång landets skick och bruk — den goda tonen kräfver ju, att en man aldrig före vigseln visar den utkorade, huru kär hon är honom.

Lizzi kunde därför vara lugn, Ercole blefve säkert en både god och öm make, ty han hade ett varmt hjärta, det kunde man tydligt döma af hans stora, svarta ögon.

Den äldre systern drog Lizzi närmare intill sig, lade på nytt hennes tårdränkta ansikte till sitt bröst och började under smekningar att vagga henne fram och tillbaka, såsom hon så ofta hade gjort med sin lilla dotter, då denna varit sjuk eller bedröfvad.

Hon kysste bort tårarna, hvilka tillrade ner för Lizzis kinder, och först sedan flickan hade blifvit lugnare, sköt hon henne ifrån sig, under det hon sade:

»Stackars min egen lilla syster, nog är det smärtsamt att ej vara rätt säker om genkärlek, när man själf håller af någon; men tro mig, att äfven om Ercole ännu ej älskar dig, han säkert inom kort kommer att göra det. Han kan omöjligen i längden förbli känslolös för dig; han måste ju se, huru intagande och älsklig du min egen lilla syster är.

Lofva mig att vara lugn, så blir nog allt godt igen och framför allt torka bort tårarna, ty röda förgråtna ögon och ett retligt, nervöst sätt kläda ej — — ja, hvem vet, kanske du just genom din under sista tiden visade kyla har stött honom tillbaka, så att han därför mera har slutit sig till mig, än annars skulle ha skett.

Ja, så förhåller det sig säkerligen. Blif därför åter vänlig och älskvärd, såsom min lilla syster brukar vara, så skola vi snart få dansa på ditt bröllop.»

Elena lemnade därpå systern, betydligt lugnad; ty Lizzi, som älskade Ercole med hela kraften hos den första svärmiska kärleken, hade alltför svårt att helt uppge hoppet om gensvar. Hon ville därför lyda Elenas råd och uppbjuda allt för att fjättra det hjärta, hvars egande hon skattade såsom den högsta lycka.

Hon måste tillstå för sig själf, att hon, som kunde förtrolla alla andra, just emot den hon älskade ofta hade visat sig kapriciös och tvär. Hvarpå berodde det egentligen, att hon i hans närhet alltid känt en viss retlighet, en viss onaturlig stelhet?

Dock, det skulle bli annorlunda, när Ercole kom tillbaka, det lofvade flickan sig heligt, medan det nyvaknade hoppet aflägsnade de sista tårarna.

Om han blott snart vore åter! Lizzi längtade gränslöst.

Elena hade hastat till sin lilla dotter, som hon fann insomnad.

Hon sjönk ned vid barnets säng och dolde ansiktet i sina händer, medan hon började strängt ransaka sitt inre.

Hade Lizzi rätt? Var det tänkbart, att Ercole älskade henne, modern, som nu knäböjde vid sitt barns läger?

Älskade han henne i stället för den brud, som hans far utvalt åt honom, och som var så skön, så tjusande, att ingen man borde kunna förbli likgiltig inför henne?

Hvarför föredraga den äldre, gifta kvinnan framför den unga flickan? Det var ju vansinnigt!

Och ändå — — — ju mer hon grubblade på saken, ju tydligare insåg hon, att Ercole under de sista veckorna hade försummat systern för att nedlägga sin hyllning för hennes — Elenas — fötter.

Hur blind hade hon ej varit, då hon ej långt förut upptäckt detta!

Men nu, hur kom det sig väl, att hon ej försporde någon riktig sorg öfver upptäckten?

Hvilka känslor hyste då den unga frun för den unge mannen?

Hon hade alltid tyckt om honom; efterhand hade hennes vänskap blifvit varmare — — — men nog hade hon rättighet att hysa tillgifvenhet och sympati för den blifvande svågern? Icke hade däri legat något ondt — — — så hade hon åtminstone trott ända till nu, då på en gång uppflammat ett ljus, hvilket med det mest intensiva sken belyste alla vrår och vinklar i hennes hjärta.

Som en blixt slog henne sanningen, att det ej mer var den lugna vänskapen, som drog henne till Ercole, utan att denna, så småningom och nästan utan att hon märkt det, måtte ha öfvergått till en eldigare känsla, som, oklar och obestämd, redan en längre tid oroat hennes själ.

Hon höll ju dock af sin man, hvilken hon alltjämt egnade sin aktning, beundran och tacksamhet, känslor som hade skänkt henne så många år af oblandad sällhet.

Den böjelse, hvilken ingafs henne af den unge mannen, gjorde henne allt annat än lycklig. Under de sista veckorna hade hon beherskats af ständig oro och af en längtan efter, hon hade ej rätt vetat hvad — och tyckt sig otillfreds med sig själf och hela världen, när hon ej, såsom ofta också hade varit fallet, försjunkit i vakna drömmar, hvarunder Ercoles ord och isynnerhet hans sinnesrusande sånger hade sväfvat för hennes inbillning.

Sinnesrus — ja det var rätta ordet för det tillstånd, hvari den unga frun befann sig.

Man kunde ej som kärlek beteckna denna känsla, som medförde sorg och förvirring och, likt öknens brännande sand, uttorkade och förhärjade den sanna lyckan.

Djupt skakad af den inblick, hon gjort i sitt eget hjärta, beslöt den unga frun att söka hjälp hos Gud, för att hemta kraft till att motstå det onda, motstå sin svaghet.

Nästan samtidigt ha de båda resande återkommit.

Ercole medhar till Elena och Lizzi två dyrbara ringar af orientaliskt arbete.

Då han själf vill sätta smycket på den unga fruns finger, drager hon sin hand tillbaka. Hon ville ej, sade hon, bära andra ringar än dem hennes man gifvit henne vid deras förlofning och vigseln. Men tacksamt mottager hon ändå gåfvan, såvida Ercole medgifver, att den gömmes, till dess dottern, liten Mary, blir stor nog för att den skall kunna passa en af hennes fingrar.

Ercole blef mystifierad af den köld, som så oväntadt visas honom, medan den unga frun, tvärt emot sin vana, nu i hans närvaro ömt smeker och kysser sin man, hvilken hon ej tycks kunna tacka nog för det vackra sicelerade skrin, som han hemfört till minne från Rom.

Hon uttrycker därjämte varmt sin saknad öfver bankirens frånvaro, under det hon ej, såsom Ercole hade hoppats, framställer en enda fråga angående hans fjorton dagars långa resa.

Ercole kan icke förklara sig det förändrade sätt, hvarpå den unga frun nu behandlar honom.

Skulle hon verkligen vara kär i sin gamle man? frågar han sig misstroget. Är det möjligt, att ömmare känslor binda henne vid en make, som i ålder tyckes vara hennes far?

Åh, nej, tänker han, detta är endast en ny metod att kokettera! Hon smeker mannen endast för att väcka min afundsjuka. Kvinnorna äro sig ju alla lika; hon är ej bättre än andra.

Ercole tänker ej högt om kvinnan, ty under det lättsinniga lif han fört, har han funnit mer än en ung fru hågad att gynna hans kurtis, och hitintills hade han trott sig äfven hos Elena röna ett villigt öra för sina fagra ord. Ja, förr så snart han lyckats yttra något kvickt eller djuptänkt, hade det alltid blixtrat till i hennes vanligen så lugna ögon, men nu — Ercole kunde anstränga sig bäst han ville — hade den unga frun ej mer någon gillande blick för honom; istället voro hennes ögon stadigt riktade på Bertarelli, och i dem upptäckte den uppmärksamt forskande unge mannen understundom en afbön.

Äfven bankiren var slagen med förvåning. Här, sade han för sig själf, skulle en rättrogen katolik spåra ett nytt mirakel, åvägabragt genom Loretos madonnas undergörande makt?

Men en riktig glädje kände han dock ej; alla dessa i andras närvaro gifna kärleksbevis förefföllo onaturliga.

Lizzis alla nyvaknade förhoppningar äro åter ramlade.

En dyrbar ring har visserligen Ercole öfverlemnat äfven åt henne under några smickrande fraser, om huru den vackra handen skulle pryda ringen, i stället för tvärtom m. m.

Men sedan hade hon ej bevärdigats med ett enda ord.

(Forts.)

Innehållsförteckning:

Gustafva Nisbeth; af *Tycho Tullberg*. (Med porträtt.) — Beriktigande. — Kvinnans intressen vid 1891 års riksdag. II: Högre skolor för kvinlig ungdom; af *H. L. Victorin*. — Ett bref; dikt af *Algot Sandberg*. — När barnen växa ifrån oss; några ord till barnen; af *Mathilda Langlet*. — Den nya tjänarinnan; skiss för Idun af *Ib*. — Kvinliga turister; af *Christel*. — Loretos madonna; en skildring från Italien, för Idun af *Hilda Hintze*. (Forts.)

De smycken, som fortfarande för den s. k. lilla toaletten äro förherskande, äro alltjämt de små emaljerade blommor och fjärilar, som under vintern 1890 väckte så stort uppseende i Paris. De modernaste äro Viol-, Blåklint- o. Penséebroscherna samt de små hvit- och blåemaljerade fjärilarne. Prisen ställa sig olika fr. 6 till 15 kr. Sändas efter rekvisition till landsorten i rek. bref. från

Juvelerar HALLBERG, Regeringsgatan 9